

Rotaļīgi par vides piesārņojumu

Ar objektu izrādi “Kur zirgi” sezonu sācis Liepājas Leļļu teātris. Izrādes režisore ir Latvijas Kultūras akadēmijas maģistrante režijā Liena Šmukste, bet lugu, kas rotaļīgā un bērniem saprotamā skatuves valodā runā par vides piesārņojumu, sarakstījusi jaunā dramaturģe Anna Belkovska.

Izrādē trīs jauni cilvēki iet gar jūru un lasa atkritumus – plastmasas maisiņus, pudeles, citas cilvēku nomestas lietas. Tas ir viņu rutīnas darbs. Taču reizēm visi trīs šo rutīnu atsvaidzina, savā iztēlē atrastās lietas pārvēršot dzīvās radībās. “Šajā reizē viņi atraduši gumijas zābaku, un tas būs jūras zirdziņš. Pudeles var pārtapt par jūras ezi, un plastmasas vāks – par bruņurupuci,” izrādes darbībā ļauj ielūkoties režisore L. Šmukste. “Nedaudz aicinām bērnus un viņu vecākus aizdomāties – ja mēs ejam vasarā pie jūras, tomēr neatstāt savus gružus, bet paņemt līdzi un izmest atkritumu urnās, nepiesārņot dabu. Pētot dažādas lietas par dabu, mēs taču saprotam – ja tu izmet maisiņu pie jūras, tad bruņurupucis iepinas tajā un diemžēl var arī neizdzīvot.”

Vides piesārņojuma temats un izrādes forma izkristalizējušies režisores sarunās ar jauno dramaturģi A. Belkovsku. “Vienreiz, ar viņu runājot, teicu, ka esmu veidojusi dramatiskā teātra izrādes, bet nekad neesmu taisījusi izrādi ne ar lellēm, ne objektiem un gribētu kaut ko pamēģināt,” atceras L. Šmukste. “Domājām, ja iestudējam izrādi pilsētā pie jūras, tad vajag kaut ko par jūru. Pētījām, kas ir aktuāli. Un runāt par vides piesārņojumu ir aktuāli.”

“Kur zirgi” ir veidota kā objektu izrāde, kas raisa fantāziju, jo leļļu vietā dzīvas ir lietas. Par to, ka bērni labprāt ļaujas iztēlei, režisore pārliecinājusies mājās. Pēc tam, kad viņas meita vairākas dienas aizvadījusi izrādes mēģinājumos Liepājā, lelles atvasi vairs tik ļoti neinteresēja. “Viņa spēlējās ar maisiņiem, uzliek segu virs galvas un saka: būšu dusmīgais okeāns. Lietas, ko redzējusi izrādē, viņa mājās jau izmanto,” L. Šmukste atklāj personīgu piemēru.

Šī ir pirmā objektu izrāde Liepājas Leļļu teātrī – norāda teātra vadība. Tomēr režisore min, ka tā nav gluži klasiska objektu izrāde. Tajā ietvertas arī dramatiskā teātra ainas, kurās priekšplānā ir paši aktieri un viņu aktiermeistarība.

Izrādē piedalās trīs aktieri – Madara Enkuzena, Denisa Braša un Ingars Gudermanis. Denisa uzsver, ka viņai patīk atrasties pavisam tuvu mazajiem skatītājiem. Aktrise skaidro, ka šī nav izrāde, kur bērniem, pieaugušo kušinātiem, jāsēž mierā un jābaida izrāde. “Ja bērns gribēs, lai piedalās. Un aktierim ir jāspēj viņu uzveduma laikā sajust, lai viņš līdzās darbotos,” D. Braša stāsta.

Šīs izrādes vajadzībām Leļļu teātra zālē izveidota jauna skatuve citā vietā, arī skatītāju vietas nav turpat, kur parasti. Turklāt izrādes apmeklētāji var ne tikai sēdēt krēslos, bet arī uz mīkstiem spilveniem un matračiem. Vai arī atlaisties, ja vēlas – min režisore. Viņa uzsver, ka maziem bērniem, protams, jāiemāca vērtības un tādas uzvedības nianses kā neblaut, nespert un citas, tomēr viņam nav jādzīvo pieauguša cilvēka dzīve.